

[Hem](#) > Mina rättigheter under utredningen

Mina rättigheter under utredningen

A) Påverkar det utredningen om jag är utländsk medborgare?

Om du som misstänkt förklarar att du inte talar det språk på vilket förfarandet genomförs, har du rätt till en tolk och översättare.

B) Vilka skeden har utredningen?

i) Insamling av bevisning / utredningsbefogenheter

Processen inleds med de förberedande steg som föregår det straffrättsliga förfarandet. De består huvudsakligen av att polisanmälan eller andra anmälningar tas emot. Dessa kontrolleras, och ett beslut om fortsatta åtgärder fattas.

Om du på grundval av vissa slutsatser ska vittna i egenskap av brottsmisstänkt har du rätt att tåga och har rätt till rättshjälp.

Om det finns grund för att inleda ett straffrättsligt förfarande går processen vidare till förundersökningsstadiet. Beroende på hur allvarligt brottet är kan förundersökningen ta formen av en utredning, en summarisk utredning eller en så kallad påskyndad utredning.

Därefter kan du bli åtalad. Åtalet ska delges utan dröjsmål, och du som åtalad får inom tre arbetsdagar inge ett klagomål mot detta åtal.

Om åtal väcks mot dig har du som åtalad vissa rättigheter, bland annat rätten att yttra dig om alla sakförhållanden du misstänks för och om de tillhörande bevisen, men du har också rätt att tåga. Du får inge en sakframställning, föreslå, lämna in eller erhålla bevis till ditt försvar samt inge processuella yrkanden, ansökningar och överklaganden.

Du har rätt att välja och att tala med advokat, även under steg i förfarandet som utförs av brottsbekämpande myndigheter eller av en domstol. När du blir förhörd får du dock inte fråga advokaten hur du ska besvara en fråga. Du får begära att din advokat ska närvara under förhöret och att försvarsadvokaten även deltar i andra steg i förfarandet under förundersökningen.

Du kan utöva dina rättigheter personligen eller via din försvarsadvokat.

Om du inte har råd med en försvarsadvokat har du rätt till kostnadsfri rättshjälp eller rättshjälp till nedsatt taxa. Du måste dock bevisa att du har rätt till sådan rättshjälp eller till en nedsatt taxa.

De brottsbekämpande myndigheterna och domstolen måste alltid upplysa dig om dina rättigheter, bland annat betydelsen av ett erkännande, och se till att du till fullo kan utöva dina rättigheter.

ii) Anhållande

Anhållande är en kortvarig, frihetsberövande tvångsåtgärd mot en person som gripits misstänkt för brott.

Som misstänkt för brott kan du anhållas som ett led i den straffrättsliga processen om det finns grund för häktning och om ett häktningsbeslut inte kan erhållas i förväg på grund av att ärendet brådskar. Du anhålls av en polis, som måste upplysa dig om skälen till anhållandet och förhöra dig utan dröjsmål.

Om du därefter ska häktas ska åklagaren göra en häktningsframställning inom 48 timmar (eller 96 timmar vid terroristbrott). Därefter måste domstolen fatta beslut inom 48 timmar, eller 72 timmar vid särskilt grova brott.

iii) Förhör

Vid förhör får du inte tvingas att erkänna på något olagligt sätt.

Före förhöret ska du som misstänkt upplysas om din rätt att vittna eller tåga. Du ska upplysas om att ingen kan tvinga dig att erkänna. Du ska också upplysas om att du har möjlighet att välja en försvarsadvokat, eller att du kan begära att en advokat ska tilldelas dig och vara närvarande under förhöret.

Du ska ha möjlighet att ge ett detaljerat svar på de anklagelser som riktas mot dig och lägga fram bevis på dina påståenden.

Du kan få besvara frågor som kompletterar ditt vittnesmål eller för att klargöra utelämnade uppgifter, oklarheter och motsägelser. Frågor ska ställas på ett känsligt och begripligt sätt. Frågorna får inte vara ledande eller vilseledande, och får inte byggas på sakförhållanden som ska fastställas på grundval av ditt vittnesmål. Frågorna får inte i onödan utgöra ett intrång i ditt privatliv, såvida inte syftet är att fastställa motivet för brottet.

iv) Häktning

Du kan endast häktas om du misstänks för brott, under förutsättning att de faktiska omständigheterna tyder på att ett brott har ägt rum, att du har begått det och att det finns grund för häktning. Grunder för häktning är risken för att den misstänkte avviker eller håller sig undan, försöker påverka vittnen eller medbrottslingar, eller fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Du ska förhöras innan ett häktningsbeslut fattas. Du får inte ett klagomål mot häktningsbeslutet, som prövas av en överrätt.

Du har rätt att begära att bli släppt. Du har rätt att inge en ny begäran om att bli släppt 30 dagar efter att ett slutligt häktningsbeslut utfärdades.

Under förundersökningen kan du hållas häktad i högst 7 månader (om du misstänks för ringa brott), 19 månader (om du misstänks för brott av normalgraden) eller 25 månader (om du misstänks för ett grovt brott).

C) Vilka är mina rättigheter under utredningen?

i) Har jag rätt till tolk eller översättare?

Du har rätt till tolk om du inte talar det språk på vilket förfarandet genomförs. Du har rätt att använda ett språk som du förstår i straffrättsliga förfaranden. Om viktiga handlingar, underlag eller beslut måste översättas deltar en översättare i förfarandet.

ii) Har jag rätt att få information och ta del av handlingarna i målet?

När utredningen eller den summariska utredningen är avslutad har du och din advokat rätt att ta del av alla handlingar i målet. Du kan därefter ansöka om ytterligare utredning.

Under förundersökningen och rättegången har du och din försvarsadvokat rätt att ta del av handlingarna i målet samt göra utdrag, anteckningar och kopior.

iii) Har jag rätt att tala med advokat och underrätta en tredje part om situationen?

Om du har anhållits eller gripits har du rätt att göra ett 20 minuters telefonsamtal till en valfri person.

Du har rätt att välja försvarsadvokat och tala med advokaten under enskilda steg i processen. Du får dock inte

fråga advokaten hur du ska besvara en fråga. Du har rätt att begära att advokaten ska vara närvarande vid förhöret och andra steg i förfarandet.

Om du är häktad eller avtjänar ett fängelsestraff har du rätt att tala med din advokat utan att andra personer är närvarande.

iv) Har jag rätt till rättshjälp?

Du får anlita en försvarsadvokat på egen bekostnad. I vissa fall har du rätt till offentlig försvarare.

v) Vad är viktigt att veta om

a. Oskuldspresumtion

En person som är föremål för ett straffrättsligt förfarande förutsätts vara oskyldig tills personen slutgiltigt fälls i domstol.

b. Rätten att tåga och rätten att inte vittna mot sig själv

Utöver rätten att yttra dig under förfarandet har du också rätt att tåga. Ingen får tvinga dig att vittna eller erkänna.

c. Bevisbörda

Brottsbekämpande myndigheter är skyldiga att samla in bevis. Du som misstänkt har rätt att samla in bevis, men måste inte göra det.

De brottsbekämpande myndigheterna måste ta hänsyn till omständigheter som både är till nackdel och till fördel för dig.

vi) Vilka särskilda skyddsåtgärder finns för barn?

Det straffrättsliga förfarandet får inte inledas, eller får inte fortsätta och måste avbrytas, om den misstänkte inte är straffrättsligt ansvarig på grund av att personen är minderårig.

Ett juridiskt ombud för en minderårig får vidta åtgärder för den minderåriges räkning, t.ex. välja advokat och inge yrkanden, ansökningar och överklaganden. Det juridiska ombudet har rätt att närvara vid alla steg i förfarandet som den anklagade personen är part i.

En minderårig måste ha en försvarsadvokat efter att ha blivit åtalad. Om den minderårige inte kan välja advokat själv tilldelas den minderårige en sådan.

Om den minderårige var under 15 år då gärningen begicks ska hans/hennes förmåga att inse gärningens olaglighet och behärska sitt beteende alltid undersökas. Om dessa villkor inte är uppfyllda är den minderårige inte straffrättsligt ansvarig.

Även om det finns rättsliga grunder får en minderårig endast häktas om häktningens syfte inte kan uppnås på andra sätt.

Den behöriga domstolen får överflytta målet till en domstol i vars domkrets den minderårige bor eller till en annan domstol där förfarandet bäst kan genomföras.

vii) Vilka särskilda skyddsåtgärder finns för utsatta misstänkta?

Utsatta personer i straffrättsliga förfaranden är personer som inte kan förstå förfarandet på grund av sin ålder eller sitt psykiska eller fysiska tillstånd, och som i praktiken inte kan delta i förfarandet.

De får inte diskrimineras på något sätt vid utövandet av sina processuella rättigheter.

Det ska förutsättas att personer med svår psykisk eller fysisk/sensorisk funktionsnedsättning är utsatta.

Utsatta personer och deras juridiska ombud (t.ex. förmyndare utsedd av domstolen) eller lämpliga vuxna (t.ex. anhöriga) ska upplysas om deras särskilda processuella rättigheter.

Ljud- och bildinspelningar ska göras av polisförhören.

Före dom får utsatta personer endast frihetsberövas som en sista utväg. Frihetsberövandet ska vara proportionellt och ske under förhållanden som är lämpliga för deras särskilda behov.

Sådana personers privatliv, personliga integritet och personuppgifter ska skyddas under hela det straffrättsliga förfarandet.

D) Vilka rättsliga tidsfrister gäller under utredningen?

Du har rätt att få ditt mål prövat inom en rimlig tidsperiod.

När det gäller ringa brott, brott av normalgraden eller grovt brott ska utredningen slutföras inom två, fyra respektive sex månader. Dessa tidsfrister är dock inte rättsligt verkställbara.

Du kan inte ett klagomål till åklagaren om att polisens arbete ska granskas och förseningarna i utredningen undanröjas. Åklagaren ska informera dig om granskningens resultat.

E) Vad händer under förundersökningen, och vad finns det för alternativ till häktning och möjlighet för överlämnande till hemstat (europeisk övervakningsorder)?

Förundersökningen varar från början av det straffrättsliga förfarandet till dess att åtal väcks, ett förslag om strafflindring på grund av medverkan i brottsutredning inges eller ett slutligt beslut i saken fattas av den brottsbekämpande myndigheten.

Under förundersökningen samlas bevisning in som underlag för fortsatta beslut.

Det straffrättsliga förfarandet inleds antingen genom ett formellt beslut eller genom ett gripande, en engångsåtgärd eller en tvingande åtgärd.

Alternativ till häktning innefattar borgen, löfte eller övervakning. Sådana alternativ är endast möjliga vid häktning på grund av flyktfara och omhändertagande. Domstolen får utnyttja dessa alternativ om en sammanslutning av medborgare eller en ansedd person garanterar ditt goda uppförande, om du avger ett skriftligt löfte om att följa lagen eller om häktningens syfte kan uppnås genom övervakning av en övervakare.

Domstolen får också godta en säkerhet (borgen) som alternativ till häktning på grund av flyktfara eller omhändertagande. Om du bryter mot reglerna förverkas säkerheten och du placeras i häkte.

Om du beviljas alternativ till häktning får domstolen ålägga dig skäliga skyldigheter eller restriktioner (t.ex. förbud mot att lämna landet, lämna ett visst område, träffa vissa personer, köra bil osv.).

Syftet med den europeiska övervakningsordern är att öka skyddet av allmänheten genom att göra det möjligt för någon som bor i en medlemsstat, men som är föremål för ett straffrättsligt förfarande i en annan medlemsstat, att i väntan på rättegång övervakas av myndigheterna i den stat där personen bor.

Det är ett alternativ till häktning genom vilket övervakningsåtgärderna övervakas av vistelsemedlemsstaten. Om reglerna överträds skickar medlemsstaten tillbaka personen till ursprungsmedlemsstaten.

Beslutet kan visserligen röra alla brott och är inte begränsat till vissa brottstyper eller brottsgrader, men övervakningsåtgärderna bör normalt tillämpas i samband med ringa brott.

■ Senaste uppdatering: 21/11/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är

möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.